

Odluka kojom se donosi Zakon o srednjem školstvu

Koristeći se ovlaštenjima koja su Visokom predstavniku data u članu V Aneksa 10. (Sporazum o implementaciji civilnog dijela Mirovnog ugovora) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, prema kojem je Visoki predstavnik konačni autoritet u zemlji u pogledu tumačenja gore navedenog Sporazuma o implementaciji civilnog dijela Mirovnog ugovora; i posebno uzevši u obzir član II 1. (d) istog Sporazuma prema kojem Visoki predstavnik "pomaže, kada ocijeni da je to neophodno, u rješavanju svih problema koji se pojave u vezi sa implementacijom civilnog dijela Mirovnog ugovora";

Pozivajući se na stav XI.2 Zaključaka Konferencije za implementaciju mira održane u Bonu 9. i 10. decembra 1997. godine, u kojem je Vijeće za implementaciju mira pozdravilo namjeru Visokog predstavnika da iskoristi svoj konačni autoritet u zemlji u vezi sa tumačenjem Sporazuma o implementaciji civilnog dijela Mirovnog ugovora, kako bi pomogao u iznalaženju rješenja za probleme u skladu sa gore navedenim "donošenjem obavezujućih odluka, kada ocijeni da je to neophodno", o određenim pitanjima, uključujući i (prema tački (c) stava XI.2) "mjere kojima se obezbjeđuje implementacija Mirovnog sporazuma na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i njenih entiteta";

Konstatirajući da je Vijeće za implementaciju mira na sastanku održanom u Madridu 16. decembra 1998. godine istaknulo zadatke Visokog predstavnika koji uključuju koordiniranje napora međunarodne zajednice u vezi obrazovanja;

Konstatirajući dalje da je Upravni odbor Vijeća za implementaciju mira na sastanku održanom u Briselu, 21. novembra 2002. godine, zaključio da Bosna i Hercegovina treba

da "razvije zajedničko programsko jezgro koje će biti u skladu sa evropskim standardima i da izvrši racionalizaciju postojećih struktura kako bi sistem finansiranja i rukovođenja (obrazovanja) postao efikasniji" i da je "u potpunosti podržao pet obećanja", koja uključuju preuzetu obavezu Bosne i Hercegovine da "izradi, donese i provede zakone u entitetima i kantonima koji su u skladu sa ljudskim pravima i principima i standardima obrazovanja ugrađenim u zakon na državnom nivou (najmanje dva mjeseca prije početka školske godine 2004/2005.);

Podsjećajući nato da je u skladu sa uslovima koji su joj postavljeni nakon ulaska u Vijeće Evrope Bosna i Hercegovina bila obavezna da do 24. aprila 2004. godine eliminira sve oblike segregacije i diskriminacije koji počivaju na temelju nacionalne pripadnosti;

Pozdravljajući najvažniji cilj Strategije reforme obrazovanja da se obrazovanje depolitizira, te da se stvore uslovi koji će osigurati jednak pristup visoko kvalitetnom, modernom obrazovanju u cijeloj zemlji;

Potpuno svjestan činjenice da, u svrhu postizanja ovog cilja, sva djeca moraju imati pristup kvalitetnom obrazovanju u integriranim, multikulturalnim školama u kojima nema političke, vjerske, kulturološke i druge pristrasnosti niti diskriminacije, a koje poštuju prava sve djece;

Konstatirajući daje Upravni odbor Vijeća za implementaciju mira, u Komuniqueu usvojenom na sastanku održanom 12. juna 2003. godine u Sarajevu, "zahtijevao od organa vlasti Bosne i Hercegovine da provedu ove reforme (usvajanjem nacрта državnog Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini) i da preduzmu "korake ka usklađivanju tri "nacionalna" nastavna plana i programa u jedno zajedničko programsko jezgro na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine za sve predmete koji se predaju u osnovnim i srednjim školama općeg smjera";

Konstatirajući dalje da je Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, br. 18/2003, od 1. jula 2003.; u daljem tekstu: Okvirni zakon) utvrđeno da: “kako bi se postigao odgovarajući kvalitet obrazovanja i standarda znanja, te njihove uporedivosti na domaćem i međunarodnom planu, nadležne obrazovne vlasti dužne su osigurati da se do početka 2003/2004. godine nastava u svim školama realizira na osnovu zajedničkih jezgara nastavnih planova i programa kako je utvrđeno ovim zakonom”;

Sa žaljenjem što Kanton 10 do sada nije uskladio svoje zakone o osnovnom i srednjem obrazovanju sa Okvirnim zakonom;

Razmotrivši i uzevši sve ovo u obzir, Visoki predstavnik ovim donosi:

ODLUKU

kojom se donosi Zakon o srednjem školstvu

Taj Zakon čini sastavni dio ove Odluke i stupa na snagu kao zakon Kantona 10 na dan predviđen u članku 119. Zakona, na privremenom temelju, sve dok ga Sabor Kantona 10 ne usvoji u istom obliku, bez izmjena i dopuna i bez dodatnih uvjeta.

Ova Odluka stupa na snagu odmah i odmah se objavljuje u službenom glasilu Kantona 10.

Sarajevo, 7. Jula 2004.

*Paddy Ashdown
Visoki predstavnik*

ZAKON O SREDNJEM ŠKOLSTVU

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se djelatnost srednjeg školstva kao dio jedinstvenog sistema školstva Kantona 10 (u daljem: tekstu Kanton), a naročito:

1. osnivanje, organizacija i finansiranje škola,
2. upravne strukture škola i postupci imenovanja nastavnika, stručnih saradnika i drugih zaposlenika,
3. status nastavnika, njihov stručni razvoj, nadzor njihova rada i ocjenjivanje nastavnika,
4. oblici obrazovanja i vrste srednjih škola,
5. status učenika i
6. druga pitanja vezana za aktivnost srednjih škola.

Član 2.

Srednje školstvo je djelatnost kojom se nakon završetka osnovnog školovanja omogućuje sticanje znanja i sposobnosti za rad i nastavak školovanja. Djelatnost srednjeg školstva obuhvaća različite vrste i oblike odgoja i obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja za učenike normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja, učenike sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju i dopunsko obrazovanje odraslih.

Djelatnost srednjeg školstva obavljaju srednjoškolske ustanove

i druge organizacije pod uvjetima iz ovog Zakona. Srednjoškolske ustanove su: srednje škole i učenički domovi.

1. Svrha obrazovanja

Član 3.

Svrha obrazovanja je da, kroz optimalni intelektualni, tjelesni, moralni i društveni razvoj pojedinca, a u skladu s njegovim mogućnostima i sposobnostima doprinese stvaranju društva utemeljenog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava, te doprinese njegovom ekonomskom razvoju koji će osigurati najbolji životni standard za sve građane.

2. Ciljevi obrazovanja

Član 4.

Opći ciljevi obrazovanja proističu iz općeprihvaćenih, univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitih vrijednosnih sistema utemeljenih na posebnostima nacionalnog, povijesnog, kulturnog i vjerskog naslijeđa naroda i nacionalnih manjina koji žive u Bosni i Hercegovini

Opći ciljevi obrazovanja su:

- a) omogućavanje pristupa znanju kao temelju razumijevanje sebe, drugoga i svijeta u kojem se živi;
- b) osiguravanje optimalnog razvitka za svaku osobu, uključujući i one s posebnim potrebama, u skladu s njihovim uzrastom, mogućnostima i duševnim i tjelesnim sposobnostima;
- c) unapređenje poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda, i priprema svake osobe za život u društvu koje poštuje principe demokratije i vladavine zakona;
- d) razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitoj kulturnoj samosvijesti, jeziku i naslijeđu, na način u skladu s civilizacijskim tekovinama,

upoznajući i uvažavajući druge i drugačije, poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, trpeljivost i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama u Bosni i Hercegovini i svijetu;

e) osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnost izbora na svim nivoima obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno porijeklo i status, porodični status, vjeroispovijed, duševno-fizičke i druge vlastite osobine;

f) postizanje kvalitetnog obrazovanja za građane;

g) postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međusobnoj, odnosno evropskoj razini, a koji osiguravaju uključivanje i nastavak školovanja u evropskom obrazovnom sistemu;

h) poticanje cjeloživotnog učenja;

i) unapređenje ekonomskog razvitka;

j) uključivanje u proces evropskih integracija.

3. Pravo djeteta na obrazovanje i značaj dječjih prava

Član 5.

U slučaju da iz bilo kojih razloga budu ugrožena prava djeteta na obrazovanje koji proizlaze iz općih načela obrazovanja članova 4. i 5. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini («Službeni glasnik BiH», broj: 18/03, u daljem tekstu: Okvirni zakon), kantonalne i općinske institucije dužne su preduzeti sve neophodne mjere u okviru svoje nadležnosti na očuvanju prava koje će najviše koristiti interesu djeteta.

Dijete u smislu ovog Zakona je svako lice do navršene osamnaeste godine života.

Član 6.

Srednjoškolsko obrazovanje dostupno je svakome pod jednakim uvjetima, prema njegovim sposobnostima, u skladu s ovim Zakonom.

Član 7.

U srednjim školama na području Kantona upotrebljavaju se jezici i pisma konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavom i nastavnim planovima i programima u Kantonu.

Nastavnici moraju uvažavati te objašnjavati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine kada je to značajno za predmeta koji predaju.

U školi ne smije biti diskriminacije učenika i nastavnika i drugih zaposlenika zbog njihovih vjerskih, rasnih, nacionalnih, spolnih, kulturoloških posebnosti kao niti zbog činjenice što se koriste bilo kojim službenim jezikom i pismom iz stavka 1. ovog članka.

Ministarstvo nauke, obrazovanja, kulture i sporta Kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) je dužno po zahtjevima roditelja učenika osigurati nastavu iz nacionalne grupe predmeta ili nastavu maternjeg jezika u skladu s Okvirnim zakonom i Pedagoškim standardima.

Član 8.

Škola će promovirati i štiti vjerska prava i slobode, toleranciju i dijalog i omogućit će zakonom priznatim crkvama i vjerskim zajednicama u Bosni i Hercegovini održavanje redovne nastave vjeronauke u srednjoj školi u skladu s njihovim učenjem i tradicijama.

Učenici pohađaju nastavu vjeronauke u skladu sa svojim vjerskim uvjerenjem i vjerskim uvjerenjem svojih roditelja ili skrbnika.

Učenici koji ne pohađaju nastavu vjeronauke neće ni na koji način biti u nepovoljnijem položaju od ostalih.

Škola osigurava da učenik ne trpi bilo kakvu diskriminaciju na temelju toga što pohađa vjeronauku neke određene vjere, odnosno na temelju toga što ne pohađa niti jednu od mogućih vjeronauka.

Učenici i njihovi roditelji koji nisu izabrali vjeronauku u školi, imaju nastavu iz predmeta etika.

Vjeroučitelj u školi ne može izvoditi nastavu vjeronauke ako mu nadležna zakonom priznata crkva ili vjerska zajednica nije izdala ispravu o ovlasti (pismenu ovlast – certifikat) za poučavanje vjeronauke.

II. OSNIVANJE SREDNJIH ŠKOLA, PROGRAM SREDNJEG ŠKOLSTVA, NASTAVNI PLAN I PROGRAM, VRSTE SREDNJIH ŠKOLA, ORGANIZIRANJE NASTAVE

1. Osnivanje srednjih škola

Član 9.

Srednje škole kao javne ustanove može osnovati Vlada Kantona (u daljem tekstu: Osnivač) samostalno ili s drugom pravnom ili fizičkom osobom kada ocjeni da za njeno osnivanje postoji javni interes u skladu sa zakonom.

Srednje škole kao ustanove mogu osnovati i sve druge domaće i strane pravne i fizičke osobe pod uvjetima propisanim ovim Zakonom uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Srednje škole mogu se osnivati na temelju programa javnih potreba u oblasti srednjeg školstva od interesa za Kanton.

Programe iz stava 3. ovog člana utvrđuje Vlada Kantonana prijedlog Ministarstva.

Akt o osnivanju srednje škole sadrži odredbe propisane važećim Zakonom o ustanovama i odredbe:

- o nastavnom planu i programu, te načinu i uvjetima njegova ostvarivanja,
- o vrsti i trajanju obrazovanja, stručnoj i školskoj spremi koja se stiče završavanjem programa škole sukladno sa zakonom i drugim propisima,
- o stručnim djelatnicima,
- o roku za donošenje statuta škole.

Član 10.

Osnivač srednje škole na području Kantona, osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole, u skladu s Pedagoškim standardima za srednje obrazovanje i odgoj, (u daljem tekstu: Standardi) i Normativima školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila (u daljem tekstu: Normativi).

Ako se kao osnivač pojavljuje više učesnika-suosnivača svoje međusobne odnose reguliraju posebnim ugovorom.

2. Programi srednjeg školstva

Član 11.

Programi srednjeg školstva su:

- programi za sticanje srednje školske spreme,
- programi za sticanje srednje stručne spreme,
- programi za sticanje niže stručne spreme
- programi osposobljavanja i usavršavanja
- program izvođenja tečajeva.

Programima za sticanje srednje školske, srednje stručne i niže stručne spreme stižu se znanja i sposobnosti za rad i nastavak školovanja.

Programima osposobljavanja i usavršavanja dopunjuju se stečena znanja, sposobnosti i vještine za rad u struci.

Nakon završene osnovne škole programom izvedbe tečajeva i stiže se osposobljenost za određeno zanimanje.

3. Nastavni plan i program

Član 12.

Programi srednjeg školstva ostvaruju se na temelju nastavnog plana i programa.

Nastavnim planom i programom iz stavk 1. ovog člana utvrđuju se svrha, ciljevi i zadaće programa, nastavni predmeti i sadržaji, trajanje i osnovni oblici izvođenja programa, godišnji i tjedni broj sati nastave, broj sati za svaki predmet, te kadrovski, didaktički i drugi uvjeti za izvođenje nastavnog plana i programa.

Nastavne planove i programe donosi Ministarstvo, na prijedlog Zavoda za školstvo u Mostaru (u daljem tekstu: Zavod za školstvo) u skladu sa zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa koju izrađuje Agencija za nastavne planove i programe u skladu s čl. 42. 43.i 48. Okvirnog zakona.

Pri izradi nastavnih planova i programa Zavod za školstvo će usko sarađivati s Agencijom za nastavne planove i programe u skladu s članom 48. Okvirnog zakona.

Standarde uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata koje ustanovljuje Agencija za standarde i ocjenjivanje, donosi i sprovodi Ministarstvo u skladu s članovima 46. i 47. Okvirnog zakona.

Član 13.

Nastavni plan i program za sticanje srednje školske, srednje stručne i niže stručne sprema sadrži zajednički, stručni, izborni i fakultativni dio. Zajednički i stručni dio nastavnog plana i programa sadrži osnovne i stručne predmete koji su obavezni za sve učenike određene vrste obrazovanja. Izborni dio nastavnog plana i programa obuhvaća predmete programski vezane za vrstu škole od kojih učenik obavezno bira jedan ili više predmeta prema svojim sklonostima.

Fakultativni dio nastavnog plana i programa obuhvaća predmete kojima se zadovoljavaju interesi učenika u skladu s mogućnostima škole, te sadržaje i oblike slobodnih aktivnosti.

Ako se učenik opredijeli za fakultativni predmet dužan ga je pohađati tokom nastavne godine.

Zajednički i izborni dio nastavnog plana i programa donosi Ministarstvo, a na prijedlog Zavoda za školstvo.

Fakultativni dio nastavnog plana i programa donosi škola uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Član 14.

Srednja škola u privatnom vlasništvu koja se osniva i radi prema odredbama ovog Zakona je privatna škola s pravom javnosti.

Privatna srednja škola s pravom javnosti radi po nastavnom planu i programu iz čl. 11. i 12. ovog Zakona ili po vlastitom nastavnom planu i programu.

Vlastiti nastavni plan i program iz stava 2. ovoga člana obavezno sadrži zajednički dio nastavnog plana i programa iz člana 11. i 12. ovog Zakona i može se početi izvoditi nakon davanja saglasnosti od strane Ministarstva.

Pravo javnosti srednja škola stiče davanjem saglasnosti Ministarstva na nastavni plan i program i odobrenjem početka njezinog rada u skladu s članom 9. ovoga Zakona.

Privatna srednja škola s pravom javnosti ima prava i obaveze kao i javna srednja škola osim ako odredbama ovog Zakona nije drugačije propisano.

Privatna srednja škola koja je stekla pravo javnosti u svoj naziv obavezno dodaje znak "s pravom javnosti".

Član 15.

Programi usavršavanja i osposobljavanja izvode se na temelju nastavnog plana i programa u trajanju od jedne godine

4. Vrste srednjih škola

Član 16.

Srednje škole ovisno o vrsti nastavnog plana i programa su:

- gimnazije,
- stručne škole,
- umjetničke škole,

GIMNAZIJE

Član 17.

Gimnazija izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju, čijim završavanjem učenik stiče srednju školsku spremu.

Gimnazije su opće, jezične, klasične i prirodno-matematičke, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa.

Član 18.

U gimnaziju se mogu upisati učenici koji su s uspjehom završili redovito osnovno obrazovanje.

Kod upisa u gimnaziju obavezan je prijamni ispit iz predmeta bitnih za posebne tipove gimnazija.

Upisi se obavljaju na temelju općeg uspjeha učenika u četiri završna razreda osnovne škole i uspjeha iz odgovarajućih predmeta za posebne tipove gimnazija i rezultata testa.

Član 19.

Učenici gimnazije koji su iz objektivnih razloga prekinuli školovanje imaju pravo završiti započeto obrazovanje putem vanrednog polaganja razrednog ispita uz obavezu pohađanja nastave iz najmanje 40% programskih sadržaja, koje utvrđuje nastavničko vijeće srednje škole.

Član 20.

Na završetku obrazovanja u gimnazijama polaže se matura po nastavnim planovima i programima za svaku gimnaziju.

Član 21.

Bliži propis o sadržaju i načinu polaganju prijemnog ispita i mature u gimnaziji donosi ministar nauke, obrazovanje, kulture i sporta Kantona (u daljem tekstu: ministar).

Član 22.

Učenici stručnih, umjetničkih i srodnih škola mogu u gimnaziji steći dopunsko obrazovanje iz programskih sadržaja bitnih za nastavak školovanja na određenoj visokoškolskoj ustanovi na temelju čega im gimnazija izdaje uvjerenje.

Program dopunskog obrazovanja iz stava 1. ovog člana donosi gimnazija uz saglasnost Ministarstva.

STRUČNE ŠKOLE

Član 23.

Stručna škola izvodi nastavni plan i program u trajanju od jedne do četiri godine. Završavanjem strukovne škole u najmanje trogodišnjem trajanju učenik stiče srednju stručnu spremu.

Završavanjem stručne škole u trajanju od jedne do dvije godine učenik stiče nižu stručnu spremu.

Stručne škole su tehničke, industrijske, zanatske i druge, što se određuju prema vrsti nastavnog plana i programa.

Član 24.

Stručna škola s nastavnim planom i programom jedne struke, ima naziv po toj struci. Stručna škola s nastavnim planom i programom dviju ili više struka, u svom nazivu ne navodi struke već samo "Stručna škola".

Član 25.

Ako nije moguće organiziranje posebnih škola s gimnazijskim ili stručnim programom, organizira se jedna srednja škola s tim programima.

Srednja škola s gimnazijskim i stručnim nastavnim planom i programom u svom nazivu ne navodi te programe već samo ima naziv "Srednja škola".

Član 26.

U stručnim školama koje ispunjavaju posebne uvjete mogu se obrazovati i kvalificirani radnici za zvanje majstora uz obavezno pohađanje nastave u trajanju od tri do šest mjeseci ili najmanje 40 % od ukupnog fonda nastavnih sati.

Pravo na obrazovanje imaju polaznici koji su završili III. i IV. stepen stručne spreme i imaju najmanje dvije godine prakse u struci.

Program, uvjeti obrazovanja, način polaganja majstorskog ispita iz stava 1. ovog člana utvrđuju se nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo.

Član 27.

Na završetku obrazovanja u srednjim stručnim školama polaže se

završni ispit po nastavnom planu i programu za svaki tip stručnog zanimanja.

Član 28.

Organizacija provjere znanja i sposobnosti učenika na prijemnom i završnom ispitu u stručnim školama utvrđuje se pravilima škole.

Član 29.

Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja prijamnog i završnog ispita u stručnim školama donosi Ministarstvo.

Član 30.

Praktična nastava u stručnim i srodnim školama izvodi se u skladu s nastavnim planovima i programima u školskim radionicama, laboratorijima i kabinetima, te drugim objektima za nastavu, opremljenim u skladu s odgovarajućim normativima.

Praktična nastava se izvodi pod stručnim nadzorom srednje škole u poduzećima, ustanovama i kod samostalnih gospodarstvenika koji imaju odgovarajuću suvremenu opremu, tehničko tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete u skladu s nastavnim planom i programom.

Uvjeti, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave, te vršenje stručnog nadzora, reguliraju se ugovorom srednje škole s poduzećem, ustanovom ili samostalnim privrednikom.

Član 31.

Nastavnim planom i programom srednjih strukovnih i srodnih škola utvrđuje se program ferijalne prakse učenika

Bliži uvjeti izvođenja ferijalne prakse, utvrđuju se ugovorom s poduzećem, ustanovom ili samostalnim privrednikom.

UMJETNIČKE ŠKOLE

Član 32.

Umjetnička škola izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju čijim završavanjem učenik stiče srednju stručnu spremu.

U sastavu srednje umjetničke škole može se organizirati i osnovna umjetnička škola. Umjetničke škole su: glazbene, plesne, likovne i druge, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa.

Član 33.

U umjetničke škole mogu se upisati učenici koji su s uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje.

Kod upisa u umjetničke škole obavezan je prijemni ispit.

Upisi se obavljaju na temelju općeg uspjeha učenika u četiri završna razreda osnovne škole i uspjeha iz odgovarajućih predmeta značajnih za određenu oblast umjetnosti i rezultata testa.

Član 34.

Na završetku obrazovanja u umjetničkoj školi polaže se završni ispit po nastavnom planu i programu za umjetničke škole.

Član 35.

Organizacija provjere znanja i sposobnosti učenika na prijemnom i završnom ispitu u umjetničkim školama utvrđuje se pravilima škole.

Član 36.

Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja prijemnog i završnog ispita u umjetničkim školama donosi Ministarstvo.

5. Organiziranje nastave

Član 37.

Srednja škola, na temelju utvrđenog nastavnog plana i programa donosi godišnji program.

Godišnji program rada srednja škola donosi do 30. rujna za tekuću školsku godinu.

Član 38.

U srednjoj školi koriste se udžbenici koje odobri Ministarstvo.

Srednja škola ima biblioteku. Djelatnost biblioteke sastavni je dio rada škole.

Bibliotekar u srednjoj školi može biti osoba s visokom stručnom spremom nastavnog smjera ili s višom stručnom spremom ako je nastavnik jednog od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

Član 39.

Nastava se organizira po razredima, a neposredno izvodi u razrednom odjelu ili obrazovnoj grupi.

Broj učenika u razrednom odjelu, broj učenika praktične nastave i drugih oblika rada koji se izvode po grupama, propisuje Ministarstvo.

Način organiziranja nastave u zanatskim školama i praktične nastave u stručnim školama utvrđuje Ministarstvo.

Član 40.

Godišnji broj nastavnih tjedana može iznositi najviše 35, odnosno za završne razrede najviše 32 tjedna.

Dnevni i tjedni broj nastavnih časova, časova vježbe i praktične nastave utvrđuju se rasporedom časova škole u skladu s nastavnim planom i Pedagoškim standardima.

Član 41.

Školska godina počinje 1. septembra, a završava 31. avgusta sljedeće godine i ima dva obrazovna razdoblja.

U toku školske godine učenici imaju pravo na zimski, proljetni i ljetni odmor.

Kalendar rada za svaku školsku godinu propisuje ministar najkasnije 30 dana prije početka školske godine.

Član 42.

Srednja škola obavezno otkriva, prati i potiče nadarene učenike, te organizira dodatni rad prema njihovim sklonostima, sposobnostima i interesima.

Nadareni učenici mogu završiti obrazovanje u kraćem vremenu od propisanog.

Uvjete i način obrazovanja nadarenih učenika propisuje Ministarstvo.

Član 43.

Obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju organizira se uz primjenu individualiziranih postupaka u srednjoj školi u redovnim ili posebnim odjelima ili obrazovnim grupama.

Učenici s većim teškoćama u razvoju obrazuju se u posebnim organizacijama.

Posebne organizacije, programe, uvjete, način i postupak upisa i obrazovanje učenika s teškoćama i većim teškoćama u razvoju propisuje Ministarstvo.

Član 44.

Srednja škola može obavljati provjeru vrijednosti novih obrazovnih sadržaja, oblika i metoda rada, te nove nastavne opreme prema eksperimentalnom programu, kojega odobrava

Ministarstvo.

Član 45.

Srednja škola može biti vježbaonica za studente nastavničkih fakulteta.

Uvjete, način rada i mrežu vježbaonica, na prijedlog nastavničkih fakulteta propisuje Ministarstvo.

III. SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE ODRASLIH

Član 46.

Srednjoškolsko obrazovanje odraslih obuhvaća:

1. programe za sticanje školske ili stručne spreme koji se izvode prema posebnim nastavnim planovima i programima;
2. program prekvalifikacije;
3. program osposobljavanja i usavršavanja;
4. program tečajeva.

Obrazovanje iz stavka 1. ovoga člana može se steći pohađanjem nastave ili polaganjem ispita.

Uvjete i način izvođenja nastave i sticanje srednjoškolskog obrazovanja odraslih, te posebne nastavne planove i programe iz stava 1. tačke 1. ovoga člana propisuje Ministarstvo. Program iz stava 1. alineja 2., 3. i 4. ovog člana donosi ustanova koja ih izvodi uz saglasnost Ministarstva.

Član 47.

Prekvalifikacijom se nakon završenog srednjeg obrazovanja omogućuje sticanje druge vrste školske ili stručne spreme istog nivoa obrazovanja.

Programe prekvalifikacije i programe osposobljavanja i usavršavanja i program tečajeva samostalno donose organizacije

koje ih izvode.

Član 48.

Srednjoškolsko obrazovanje odraslih izvode srednje škole, organizacije za obrazovanje odraslih (otvoreni i narodni univerziteti) i druge pravne osobe pod uvjetima iz člana 46. stava 3. ovog Zakona.

Član 49.

Troškove srednjoškolskog obrazovanja odraslih snose odrasli neposredno, privredno društvo ili ustanova čiji su radnici ili Zavod za zapošljavanje.

Visinu troškova, odnosno cijene koštanja pismenog i usmenog dijela ispita, upisninu i druge troškove škole uređuju posebnim aktom na koji saglasnost daje Ministarstvo.

IV. PRAVNI STATUS ŠKOLE I UČENIČKOG DOMA

1. Srednja škola

Član 50.

Temeljni akt srednje škole je statut.

Statut donosi školski odbor, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Statutom se uređuju: unutarnje ustrojstvo, način obavljanja djelatnosti, upravljanje školom, prava i dužnosti učenika i nastavnika, te ostala pitanja važna za rad škole u skladu s ovim Zakonom.

Član 51.

Srednja škola može početi s radom i upisom učenika ako ispunjava uvjete ispunjene ovim zakonom i ako ima:

– godišnji program rada,

– izabrane nastavnike potrebne za izvođenje nastavnog plana i programa – prostor i opremu u skladu s normativima koje određuje Ministarstvo.

Način i postupak utvrđivanja uvjeta za početak rada srednje škole propisuje ministar. Kada Ministarstvo utvrdi da srednja škola ne ispunjava uvjete iz stava 1. ovog člana odredit će rok u kojem je škola dužna otkloniti utvrđene nedostatke.

Ako škola u roku iz stava 2. ovoga članka ne otkloni utvrđene nedostatke, Ministarstvo će predložiti osnivaču donošenje akta o ukidanju škole.

Ako osnivač ne donese akt o ukidanju škole u roku od 60 dana od dana primitka prijedloga, akt o ukidanju donijet će ministar.

Aktom o ukidanju srednje škole određuje se rok i način prestanka njezina rada.

Srednja škola prestaje s radom odjednom ili postupno.

Ako škola prestaje s radom odjednom, prestaje raditi na završetku školske godine u kojoj je donesena odluka o prestanku rada. U slučaju postupnog prestanka rada škole aktom o ukidanju određuje se školska godina u kojoj prestaje rad škole.

U slučaju ukidanja srednje škole, osnivač je dužan zatečenim učenicima osigurati završetak obrazovanja u drugoj školi pod uvjetima koji su vrijedili prilikom njihova upisa.

Status radnika ukinute škole rješavat će se u skladu s ovim Zakonom, Zakonom o radu i Kolektivnom ugovoru.

2. Učenički dom

Član 52.

Učenički dom organizira smještaj i prehranu, vaspitno-

obrazovni rad i druge aktivnosti učenika.

Aktivnost učeničkog doma dio je aktivnosti srednjeg školstva i s njom je programski vezan.

Aktivnost učeničkih domova mogu obavljati i srednje škole.

Član 53.

Pravo na smještaj i prehranu u učeničkom domu imaju u pravilu redovni učenici.

Prijem učenika obavlja se javnim natječajem.

Pravo na prijem ostvaruje se na temelju uspjeha u prethodnom obrazovanju i materijalnog položaja učenika i njegove obitelji. Poblize uvjete za prijem učenika, troškove smještaja i prehrane u učeničkim domovima, kao i normative prostora i opreme te program vaspitnog rada s učenicima propisuje Ministarstvo.

Učenički dom u privatnom vlasništvu samostalno određuje uvjete za prijem učenika, te troškove njihova smještaja i prehrane.

Član 54.

U učeničkim domovima organiziraju se vaspitne grupe od 25 učenika.

Član 55.

Na pravni status, osnivanje, početak i prestanak rada učeničkog doma odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovog Zakona, a koje se odnose na pravni status, osnivanje, početak i prestanak rada srednjih škola.

3. Registracija

Član 56.

Srednje škole i učenički domovi pravne su osobe i upisuju se u

sudski registar i Registar Srednjih škola koji vodi Ministarstvo.

Škola upisana u Registar srednjih škola može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završetku obrazovanja, odnosno pojedinih razreda i oblika obrazovanja.

Popis verificiranih srednjih škola objavljuje se u službenim novinama Kantona.

Bliže propise o postupku utvrđivanja uvjeta i o sadržaju i načinu vođenja Registra srednjih škola donosi Ministarstvo.

4. Dokumentacija i evidencija

Član 57.

Srednja škola ima pravo na pečat u skladu s kantonalnim propisima koji uređuju ovu oblast.

Član 58.

U sistemu srednjeg školstva uspostavljaju se evidencije o srednjim školama i učeničkim domovima, radnicima i učenicima, kao i druge od značaja za praćenje stanja i razvoja djelatnosti.

Pobliže propise o tijelima, ustanovama i organizacijama koje su dužne voditi evidencije, te o vrstama evidencije, sadržaju i načinu njihova vođenja donosi Ministarstvo.

V. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE SREDNJOM ŠKOLOM I UČENIČKIM DOMOM

Član 59.

Organ upravljanja u srednjoj školi je školski odbor.

Organ rukovođenja u srednjoj školi je direktor škole

Školski odbor ima položaj i ovlaštenja organa upravljanja, a

direktor poslovnog organa i pedagoškog rukovodioca.

Član 60.

Predsjednika i članove školskog odbora srednje škole koja nije javna ustanova imenuje i razrješava osnivač.

Član 61.

Školski odbor broji 9 članova.

Članovi školskog odbora biraju se iz reda nastavnika i stručnih saradnika, osnivača i lokalne zajednice i roditelja, u skladu sa propisanom procedurom, a po načelu ravnopravne zastupljenosti predstavnika navedenih struktura.

Sastav školskog odbora mora odražavati nacionalni sastav zajednice u kojoj škola djeluje.

Jedna trećina članova školskog odbora bira se iz reda nastavnika i stručnih saradnika, jednu trećinu bira osnivač po proceduri koja je predviđena zakonskim propisima, a jedna trećina se bira iz reda roditelja učenika.

Članovi školskog odbora biraju se na osnovu javnog konkursa kojeg raspisuje osnivač na vrijeme od četiri godine, a odluke se donose izjašnjavanjem većine članova školskog odbora.

Članove školskog odbora imenuje i razrješava osnivač.

Predsjednika školskog odbora biraju članovi školskog odbora na svojoj prvoj sjednici.

Rad u školskim odborima je dobrovoljan i besplatan.

Direktor, pomoćnik direktora i sindikalni čelnici ne mogu biti članovi školskog odbora.

Način izbora, te način rada školskog odbora bit će pobliže određeni statutom škole.

Član 62.

Ako školski odbor ne obavlja poslove iz svog djelokruga u skladu sa zakonom ili te poslove obavlja na način koji onemogućava redovno poslovanje i djelatnost škole, ministar će raspustiti školski odbor.

Nakon raspuštanja školskog odbora, ministar će imenovati tročlanu komisiju koja će imati ovlaštenja školskog odbora, osim prava na imenovanje ili razrješenje direktora.

Ovlaštenja komisije su privremena i traju do izbora novog školskog odbora, a najduže šest mjeseci.

Član 63.

Školski odbor pored poslova i zadataka utvrđenih zakonom obavlja i sljedeće poslove:

- donosi godišnji program rada i ocjenjuje njegovo ostvarivanje,
- raspravlja o rezultatima vaspitno-obrazovnog rada,
- na prijedlog direktora raspisuje konkurs za prijem radnika škole uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva,
- vrši izbor pomoćnika direktora srednje škole u skladu sa odredbama ovog Zakona, na prijedlog direktora donosi odluku o zasnivanju i prestanku radnog odnosa radnika škole,
- odlučuje o prestanku prava nastavnika i stručnih saradnika na daljnji obrazovno-vaspitni rad,
- donosi odluke o broju, organiziranju i ukidanju odjela srednje škole,
- razmatra prijedloge odluka i preporuka koje se upute školskom odboru i preduzima odgovarajuće mjere,

- razmatra i rješava žalbe učenika, nastavnika i drugih radnika škole, te roditelja,
- razmatra predstavke i prijedloge građana o pitanjima od interesa za rad škole,
- obavlja i druge poslove u skladu sa Zakonom i Statutom škole.

Član 64.

Direktora srednje škole kao javne ustanove imenuje i razrješava školski odbor srednje škole na osnovu javnog konkursa, stručnog mišljenja Ministarstva i uz saglasnost Vlade Kantona.

Ako prijedlog za imenovanje direktora ne bude dostavljen Vladi Kantona na saglasnost najkasnije dva mjeseca od isteka konkursnog roka, odnosno kada Osnivač uskrati saglasnost, ministar će imenovati vršioca dužnosti direktora na rok koji ne može biti duži od godinu dana.

Za vrijeme obavljanja dužnosti, vršilac dužnosti direktora ima sve ovlasti direktora.

Član 65.

Za direktora srednje škole kao javne ustanove može biti izabrana osoba koja:

- ima visoku stručnu spremu,
- ima najmanje pet godina radnog iskustva u nastavi ili drugim poslovima usko vezanim za djelatnost obrazovanja.

Direktor se imenuje na četiri godine. Ista osoba može biti imenovana ponovo.

Član 66.

Direktor neposredno organizira rad škole, zastupa i

predstavlja školu i odgovara za zakonitost njenog rada.

Direktor posebno:

- predlaže program vaspitno-obrazovnog rada i mjere za njegovo unapređivanje u okviru godišnjeg programa rada,
- podnosi izvještaj o rezultatima vaspitno-obrazovnog rada i o poslovanju škole,
- brine se za provođenje odluka školskog odbora, nastavničkog vijeća i drugih tijela,
- predlaže školskom odboru donošenje odluke o zasnivanju i prestanku radnog odnosa radnika škole,
- odlučuje o raspoređivanju nastavnika i drugih radnika srednje škole na određene poslove u skladu sa Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u srednjoj školi i u skladu sa rezultatima njihovog rada,
- obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom i statutom škole.

Izvještaj iz stava 2. alineja 2. ovoga člana podnosi se najmanje jedanput godišnje organima uprave nadležnim za poslove školstva.

Član 67.

Školski odbor može razriješiti direktora i prije roka na koji je imenovan kad utvrdi da ne ispunjava ovim Zakonom ili drugim propisom utvrđene obveze.

U slučaju razrješenja direktora, ministar će imenovati vršioca dužnosti direktora na rok koji ne može biti duži od godinu dana.

Za vrijeme obavljanja dužnosti, vršilac dužnosti direktora ima sve ovlasti direktora.

Direktor srednje škole koju je osnovala fizička ili pravna osoba imenuje se ili razrješava na način utvrđen aktom o osnivanju ili statutom škole.

Član 68.

Srednja škola može imati pomoćnika direktora, što se pobliže uređuje Pedagoškim standardom.

Uvjeti, postupak imenovanja i djelokrug rada pomoćnika direktora utvrđuje se pravilima srednje škole.

Član 69.

Stručna tijela srednje škole su nastavničko i razredno vijeće i stručni aktiv.

Nastavničko vijeće čine svi nastavnici škole.

Razredno vijeće čine nastavnici koji izvode nastavu u razrednom odjelu.

Stručni aktiv čine nastavnici istih ili srodnih predmeta.

Član 70.

Nastavničkim vijećem rukovodi direktor srednje škole.

Nastavničko vijeće obavlja slijedeće poslove:

- donosi odluke o organizaciji obrazovno-vaspitnog rada u srednjoj školi i preduzima mjere za unapređivanje tog rada,
- prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršenje i o tome podnosi izvještaj školskom odboru,
- utvrđuje zaključne ocjene
- utvrđuje prijedlog i razmatra realizaciju programa stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika, program

rada stručnih organa i komisija,

- vrši izbor oblika nastave i saglasno tome vrši raspored učenika i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno raspored rada u radnoj sedmici,
- analizira uspjeh učenika i rad razrednih vijeća,
- na prijedlog direktora određuje rukovodioce razrednih vijeća,
- razmatra rad nastavnika i stručnih saradnika i utvrđuje prijedlog o njihovom napredovanju,
- imenuje komisije za polaganje ispita,
- odobrava i organizira polaganje prijemnih ispita, mature, odnosno završnog ispita koji se obavljaju u srednjoj školi u skladu sa ovim zakonom, te razmatra i usvaja izvještaje o ispitima i predlaže poništenje ispita,
- razmatra izvještaje o polaganju ispita,
- razmatra izvještaje o izvršenom stručnom nadzoru, inspekcijskom pregledu,
- preduzima odgovarajuće mjere i vodi brigu o izvršenju tih mjera,
- odobrava učenicima završavanje dva razreda u toku jedne školske godine,
- razmatra vaspitno-disciplinske mjere i donosi odgovarajuće odluke
- odobrava posebne programe za nadarene učenike,
- preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature,
- obavlja i druge poslove predviđene zakonom i

pravilima srednje škole.

Član 71.

Razrednim vijećem rukovodi razrednik.

Razredno vijeće obavlja slijedeće poslove:

- kontinuirano prati rad i napredovanje razrednog odjela,
- prati realizaciju nastavnih programa i predviđenog fonda sati,
- prati razvoj učenika i predlaže izbor programa za nadarene učenike i programa i oblika nastave za učenike koji zaostaju u savladavanju nastavne građe,
- usklađuje rad nastavnika u obrazovno-vaspitnom procesu,
- predlaže nastavničkom vijeću utvrđivanje zaključnih ocjena,
- analizira rad nastavnika, i stručnih saradnika i predlaže mjere za unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada,
- predlaže disciplinske mjere,
- obavlja i druge poslove predviđene zakonom i pravilima srednje škole.

Član 72.

Bliže odredbe o radu stručnih aktiva i razrednika utvrđuje se pravilima srednje škole.

Član 73.

Roditelji učenika koji pohađaju školu imaju pravo, a škola ima obvezu, ustanoviti roditeljsko vijeće, čije članove imenuju roditelji učenika.

Među članovima roditeljskog vijeća mogu biti roditelji učenika, nastavnici, školska administracija, učenici i zainteresirani članovi zajednice.

Tačan način i procedura rada roditeljskog vijeća bit će definirani općim aktima škole.

Opće aktivnosti roditeljskog vijeća mogu uključivati:

- a) promoviranje interesa škole u zajednici u kojoj se škola nalazi,
- b) predstavljanje stavova roditelja učenika školskom odboru ili bilo kojoj drugoj zainteresiranoj strani,
- c) podržavanje aktivnog učešća roditelja i zajednice u radu škole,
- d) izvještavanje školskog odbora i bilo koje druge zainteresirane strane o stavovima roditeljskog vijeća, kad god se to smatra nužnim, ili po zahtjevu odbora ili druge zainteresirane strane, o svim pitanjima vezanim za rad i rukovođenje škole,
- e) odabir i imenovanje zastupnika roditelja u školskom odboru,
- f) učešće u pripremi i realiziranju odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju obrazovni rad u školi,
- g) razvitak komunikacija i odnosa između učenika, nastavnika, roditelja i zajednice.

Član 74.

Učenici u školi mogu formirati vijeće učenika pojedinačnih razreda kao i vijeće svih učenika škole.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktima škole.

Član 75.

Učeničkim domom upravljaju direktor i domski odbor.

Odredbe ovog Zakona o direktoru i školskom odboru odgovarajuće se primjenjuju i na upravljanje učeničkim domom, osim što se odredbe o načinu izbora i trajanju mandata direktora i domskog odbora ne primjenjuju na domove u privatnom vlasništvu.

Stručno tijelo učeničkog doma je vaspitno vijeće.

Pobliže odredbe o djelokrugu tijela iz stava 1. i 3. ovoga člana uređuju se statutom.

VI. UČENICI

Član 76.

Status redovnog učenika stieće se upisom u srednju školu.

Status redovnog učenika može se imati samo u jednoj srednjoj školi.

Iznimno od stava 2. ovoga člana, učenik koji je upisan u umjetničku srednju školu može se upisati u još jednu školu, ako ispuni uvjete za upis u obje škole.

Član 77.

Pravo upisa u srednju školu imaju svi kandidati nakon završene osnovne škole pod jednakim uvjetima, u okviru broja utvrđenog odlukom o upisu.

Redovni učenici upisuju prvi razred u dobu do 17 godina, a iznimno do 18 godina, uz odobrenje školskog odbora.

Elemente i kriterije za izbor kandidata za sve vrste srednjih škola propisuje Ministarstvo.

Odluku o upisu za svaku školsku godinu donosi Ministarstvo.

O izvršenom upisu redovnih i vanrednih učenika nakon svakog upisnog roka, srednja škola je obavezna dostaviti izvještaj Ministarstvu.

Uvjete upisa učenika i Odluku o upisu, privatne srednje škole s pravom javnosti donose autonomno.

Član 78.

Konkurs za upis učenika srednje škole objavljuju u javnim glasilima.

Konkurs obavezno sadrži:

- broj učenika koji se mogu upisati prema odluci o upisu,
- uvjete upisa i kriterije za izbor kandidata,
- način i postupak provođenja konkursa.

Član 79.

Redovni učenik može tokom školovanja promijeniti upisani program u pravilu nakon prvog razreda.

Promjena programa može se uvjetovati polaganjem razlikovnih ili dopunskih ispita. Sadržaj razlikovnih, odnosno dopunskih ispita, te način i rokove njihova polaganja utvrđuje Nastavničko vijeće.

Član 80.

Svjedodžbe i diplome o završenom obrazovanju, stečene po nastavnom planu i programu i izdane od verificiranih obrazovnih ustanova u Bosni i Hercegovini imaju isti status kao svjedodžbe i diplome izdane u Kantonu.

Vrijeme obrazovanja u odgovarajućem obrazovnom programu u Bosni i Hercegovini, koje nije okončano dodjelom svjedodžbe ili diplome, priznaje se, bez uvjetovanja, za daljnji nastavak

i završetak obrazovanja u tom istom programu u Kantonu.

Učeniku koji prelazi iz jednog obrazovnog programa u drugi, u okviru iste struke, vrijeme obrazovanja u prethodnom obrazovnom programu u Bosni i Hercegovini priznaje se za dalji nastavak obrazovanja u Kantonu, u skladu s nastavnim planom i programom i drugim uvjetima utvrđenim važećim propisima.

Učenik se upisuje u naredni razred, a škola je dužna omogućiti mu polaganje eventualne razlike predmeta, uključujući posebne ispite, najkasnije do 15. aprila tekuće godine.

Član 81.

Učenik koji je stekao nižu stručnu spremu ima pravo steći srednju školsku ili stručnu spremu nastavljanjem obrazovanja ili polaganjem ispita.

Ostvarivanje prava iz stava 1. ovoga člana obavezno se uvjetuje polaganjem razlikovnih ili dopunskih ispita.

Član 82.

Uspjeh redovnih učenika prati se i ocjenjuje tokom nastave.

Uspjeh učenika i zaključnu ocjenu za svaki predmet utvrđuje nastavnik javno u razrednom odjelu, odnosno obrazovnoj grupi na kraju nastave.

Način praćenja i ocjenjivanja učenika u srednjoj školi propisuje ministar posebnim propisom.

Član 83.

Učenik koji nije zadovoljan zaključnom ocjenom iz pojedinog predmeta ima pravo podnijeti zahtjev za ponovni ispit pred komisijom.

Zahtjev za ponovnim ispitom podnosi se razrednom vijeću u roku 24 sata od saopćenja ocjene.

Ocjena komisije je konačna.

Bliže odredbe o ponovnom ispitu uređuju se statutom.

Član 84.

Redovni učenik koji je na kraju nastave ocijenjen iz najviše dva predmeta ocjenom nedovoljan polaže popravni ispit.

Popravni ispit polaže se pred komisijom u jednom ispitnom roku koji je najranije 15 dana nakon završetka nastave.

Pobliže odredbe o popravnom ispitu, ispitnim rokovima i načinu polaganja popravnih ispita utvrđuje ministar posebnim pravilnikom.

Član 85.

Redovni učenik stiče pravo upisa u sljedeći razred ako je do roka upisa ocijenjen iz svih predmeta prolaznom ocjenom.

Redovni učenik programa za stjecanje srednje školske ili stručne spreme može tokom savladavanja programa dva puta ponavljati razred.

Isti razred može se ponavljati samo jedanput.

Redovni učenik koji drugi put ponavlja razred snosi dio troškova obrazovanja u toj nastavnoj godini u visini koju utvrđuje školski odbor, osim ako ponavlja razred zbog bolesti u dužem trajanju.

Odluku iz stava 4. ovoga članka donosi Nastavničko vijeće na prijedlog nadležnog ljekara.

Redovni učenik programa za stjecanje niže stručne spreme može ponavljati razred samo jedanput.

Učenik koji u toku obrazovanja zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred, može se preusmjeriti na obrazovanje za jednostavniji program.

Učenik koji pokazuje izuzetne rezultate u učenju i vladanju može se preusmjeriti uz polaganje razlike predmeta na složenije zanimanje.

Član 86.

Uspjeh učenika iz pojedinih predmeta ocjenjuje se sa: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

Ocjene: odličan, vrlo dobar, dobar i dovoljan su prolazne.

Opći uspjeh učenika, koji nema negativnih ocjena, utvrđuje se srednjom ocjenom iz svih predmeta i to: s ocjenom odličan (5) ako je srednja ocjena najmanje 4,50; s ocjenom vrlo dobar (4) ako je srednja ocjena najmanje 3,50; s ocjenom dobar (3) ako je srednja ocjena najmanje 2,5 i s ocjenom dovoljan (2) ako je srednja ocjena manja od 2,5.

Ocjene za vladanje učenika su: primjerno, dobro i loše.

Ocjene iz vladanja ne utiču na opći uspjeh učenika.

Član 87.

Redovni učenik koji iz opravdanih razloga (bolest u dužem trajanju i u drugim opravdanim slučajevima) nije mogao redovno pohađati nastavu i biti ocijenjen iz jednog ili više predmeta, pa je najmanje 1/3 od ukupnog fonda časova predviđenih nastavnim planom i programom izostao s nastave polaže predmetni ili razredni ispit i stiče srednje obrazovanje u redovnom roku.

Redovni učenik iz prethodnog stava ovog člana podnosi molbu nastavničkom vijeću koje u svakom konkretnom slučaju cijeni opravdanost razloga nepohađanja redovne nastave i donosi odluku o polaganju predmetnih ili razrednih ispita.

Odluka nastavničkog vijeća je konačna.

Pravilima srednje škole utvrđuje se način polaganja predmetnih

ili razrednih ispita redovnih učenika iz stava 1. ovog člana.

Član 88.

Učenik može biti, zbog zdravstvenog stanja trajno ili privremeno oslobođen obaveze savlađivanja pojedinih sadržaja nastavnog predmeta, ako ti sadržaji nisu iz osnovnih predmeta struke.

Odluku iz stava 1. ovog člana donosi nastavničko vijeće na prijedlog nadležnog ljekara.

U slučaju iz stava 1. učenik će biti ocijenjen iz pojedinog predmeta na osnovu sadržaja i aktivnosti kojih nije oslobođen.

Član 89.

Učenik koji u toku obrazovanja pokaže izuzetan uspjeh i ima odličan uspjeh i primjereno vladanje može brže napredovati, odnosno završiti dva razreda u toku jedne školske godine.

Pravilima srednje škole utvrđuje se način bržeg napredovanja, odnosno završetka dva razreda u toku jedne školske godine.

Član 90.

Redovni učenici koji imaju status vrhunskog sportiste ili su istaknuti umjetnici, mogu završiti srednju školu pohađanjem nastave ili polaganjem ispita u trajanju za pola dužem od propisanog trajanja upisanog programa.

Član 91.

Na kraju srednjoškolskog obrazovanja učenik polaže maturu ili završni ispit.

Maturu polaže učenik gimnazije.

Završni ispit polaže učenik stručne i umjetničke škole.

Učenik koji je tokom cijelog srednjoškolskog obrazovanja

postigao odličan uspjeh oslobađa se polaganja mature, odnosno završnog ispita.

Uvjete, način i postupak polaganja mature, odnosno završnog ispita, propisuje ministar.

Matura, odnosno završni ispit, može početi najranije dvadesetjedan dan od završetka nastave.

Član 92.

Učeniku se na završetku svakog razreda izdaje razredna svjedodžba.

Po završetku srednje škole učeniku se izdaje maturalna svjedodžba ili svjedodžba o završnom ispitu.

Osobama koje završe programe osposobljavanja, usavršavanja i tečajeva izdaju se uvjerenja i svjedodžbe o osposobljenosti, o usavršavanju i završenom tečaju.

Obrazovne isprave iz stava 1., 2. i 3. ovoga članka su javne isprave.

Sadržaj i oblik svjedodžbi i uvjerenja propisuje Ministarstvo.

Član 93.

Srednje škole i učenički domovi vode pedagošku dokumentaciju i evidenciju o učenicima.

Obrazac i sadržaj pedagoške dokumentacije i evidencije propisuje Ministarstvo.

Član 94.

Učenici koji se ističu u učenju i vladanju mogu biti pohvaljeni, odnosno nagrađeni.

Učenicima se, zbog povrede dužnosti i neispunjenja obveza, mogu izreći pedagoške mjere: opomena, ukor, opomena pred

isključenje i isključenje iz škole.

Mjera isključenja iz škole izriče se za tekuću nastavnu godinu.

Učenik, njegov roditelj ili staratelj imaju pravo žalbe na izrečenu pedagošku mjeru u roku od tri dana od dana prijema pismene obavijesti o izricanju pedagoške mjere.

Na odluku o isključenju učenika iz škole može se izjaviti žalba Ministarstvu. Odluka Ministarstva je konačna.

Učenik koji je isključen iz škole do 1. aprila tekuće školske godine ima pravo polagati razredni ispit u drugoj školi.

Učenik koji je isključen iz škole može nastaviti školovanje u drugoj srednjoj školi.

Odredbe stava 1. do 6. ovoga člana odgovarajuće se primjenjuju i na učenike u učeničkim domovima.

Uvjete, način i postupak pohvaljivanja i nagrađivanja učenika, te izricanje pedagoških mjera uređuje škola statutom.

Član 95.

Učenik gubi status redovnog učenika:

- ispisivanjem iz srednje škole,
- gubljenjem prava na dalje redovno obrazovanje u toj srednjoj školi,
- isključivanjem iz srednje škole,
- napuštanjem srednje škole

Učenik gubi status redovnog učenika: kada i drugi put isti razred ne završi sa uspjehom, neopravdanim izostajanjem s redovne nastave i ponovljenim težim disciplinskim prekršajem.

Postupak i uvjeti isključenja i gubljenja statusa učenika

srednje škole utvrđuju se pravilima srednje škole.

VII. NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI U NASTAVI

Član 96.

Nastavnicima u srednjem školstvu jamči se sloboda pedagoškog rada i poučavanja u okviru utvrđenog nastavnog plana i programa.

Član 97.

Nastavnim planom i programom, u zavisnosti od vrste i tipa srednje škole utvrđuje se odgovarajuća stručna sprema nastavnika i stručnih saradnika u općeobrazovnoj, stručnoj teoretskoj i praktičnoj nastavi.

Nastavnici u srednjim školama jesu: profesori općeobrazovne nastave, profesori i diplomirani inženjeri u stručno-teoretskoj nastavi i stručni učitelji u praktičnoj nastavi.

Za nastavnika može biti izabrana osoba koja pored općih uvjeta ima odgovarajuću stručnu spremu i pedagoško-psihološko obrazovanje prema odredbama ovog Zakona.

Ispunjenje uvjeta iz stava 3 ovoga člana utvrđuje školski odbor.

Član 98.

Učitelji i stručni saradnici ne mogu biti osobe koje su pravosnažno osuđene za krivično djelo protiv ustavnog poretka, krivično djelo protiv života i tijela, krivično djelo protiv spolne slobode i morala, krivično djelo protiv braka, porodice i mladih, ili neko drugo krivično djelo koje ih čini nedostojnim za obavljanje nastavničkih poslova.

Nastavnici srednje škole dužni su preduzimati mjere zaštite prava djeteta, te o svakom kršenju tih prava posebno o

oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja djeteta odnosno učenika odmah javiti organu socijalne zaštite ili drugom nadležnom organu.

Član 99.

Profesori općeobrazovne nastave i profesori i diplomirani inženjeri u stručno-teorijskoj nastavi organiziraju i izvode teorijsku i praktičnu nastavu i vježbe, te obavljaju druge poslove utvrđene godišnjim programom rada škole i pedagoškim normativima.

Stručni učitelji samostalno izvode vježbe i praktičnu nastavu. Iznimno, stručni učitelji samostalno izvode i teorijsku nastavu ako je stručna sprema koju su postigli najviši stepen obrazovanja u tom stručnom ili umjetničkom području i ako je to propisalo Ministarstvo.

Stručni saradnici organiziraju i obavljaju stručne poslove vezane za rad srednje škole i učeničkog doma (pedagoške, psihološke, zdravstvene, defektološke, socijalne, bibliotekarske, programerske i dr.).

Vaspitači organiziraju rad u vaspitnoj grupi, sarađuju s roditeljima i nastavnicima, te domskim odborom i obavljaju druge poslove u okviru svoje struke.

Saradnici u nastavi učestvuju u izvođenju vježbi i praktične nastave pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, te obavljaju druge poslove za koje su stručno osposobljeni.

Član 100.

Za profesora, stručnog saradnika i vaspitača može biti izabrana osoba koja je završila odgovarajući studij visoke sprema i ima potrebno pedagoško-psihološko obrazovanje.

Za stručnog učitelja može biti izabrana osoba koja je završila odgovarajući studij više školske sprema i ima potrebno pedagoško-psihološko obrazovanje.

Za saradnika u nastavi koji može izvoditi praktičnu nastavu i vježbe pod neposrednim rukovodstvom nastavnika može biti izabrana osoba koja ima odgovarajuću srednju stručnu spremu, pet godina radnog iskustva u struci i ako ima potrebno pedagoško-psihološko obrazovanje, što se utvrđuje Nastavnim planom i programom.

Ako se na konkurs za nastavnika javi osoba koja ima odgovarajuću stručnu spremu, a nema potrebno pedagoško-psihološko obrazovanje, može biti izabrana uz uvjete da najkasnije u roku od godine dana od dana izbora stekne to obrazovanje.

Nastavniku koji ne ispuni uvjet iz stava 4. ovoga člana prestaje radni odnos prvog dana po isteku roka iz stava 4. ovoga člana.

Šta se smatra odgovarajućom stručnom spremom i potrebnim pedagoško-psihološkim obrazovanjem propisuje Ministarstvo.

Član 101.

Nastavnici se biraju na osnovu javnog natječaja.

Javni konkurs raspisuje školski odbor.

Konkurs se obvezno objavljuje u jednom dnevnom listu ili u jednom od javnih glasila u Federaciji BiH.

Član 102.

Nastavnici bez radnog iskustva zasnivaju radni odnos kao pripravnici.

Srednja škola može, osobama bez radnog iskustva, omogućiti osposobljavanje i bez zasnivanja radnog odnosa kroz volonterski rad.

Pripravnički staž traje jednu godinu. Nakon isteka pripravničkog staža pripravnik je dužan u roku od najduže

godinu dana položiti stručni ispit.

Pripravniku koji ne položi stručni ispit prestaje radni odnos prvog dana po isteku roka iz stava 2. ovoga člana.

Program pripravničkog staža utvrđuje nastavničko vijeće škole.

Program, način i uvjete polaganja stručnog ispita propisuje Ministarstvo.

Član 103.

U slučaju kada predmetna nastava ne trpi odgađanje, s nastavnikom se može zasnovati radni odnos na određeno vrijeme bez konkursa, o čemu odlučuje direktor.

Radni odnos iz stava 1. ovoga člana ne može trajati duže od tri mjeseca u toku jedne školske godine.

Član 104.

Sedmično radno vrijeme nastavnika i direktora iznosi 40 sati.

Za nastavnike i ostale djelatnike tjedna norma utvrđuje se godišnjim programom rada škole u skladu s pedagoškim normativima, koje donosi Ministarstvo.

Član 105.

Rad nastavnika se ocjenjuje.

Nastavnici mogu napredovati u struci i sticati zvanje: mentor i savjetnik.

Postupak, način i uvjete ocjenjivanja i napredovanja nastavnika propisuje Ministarstvo. Nastavnici ili stručni saradnici koji dva puta tokom rada budu negativno ocijenjeni ne mogu dalje obavljati vaspitno-obrazovni rad s učenicima i prestaje im rad u školi.

Odluku o prestanku radnog odnosa donosi školski odbor na

prijedlog direktora.

Osobe iz stava 4. ovog člana mogu, a najranije godinu dana od dana prekida rada, podnijeti Ministarstvu molbu za povratak na posao. Ministarstvo će u tom slučaju provjeriti zbog čega je osoba negativno ocijenjena, te procijeniti koliko su se u međuvremenu mogle promijeniti okolnosti zbog kojih bi se osobi mogla dati nova prilika za rad.

Nastavnik ili stručni suradnik, koji bi po rješenju Ministarstva bio vraćen na posao, u slučaju da bilo kada bude ponovo negativno ocijenjen, trajno gubi pravo na rad u srednjoj školi.

Član 106.

Nastavnici imaju pravo i dužnost stručnog i pedagoškog usavršavanja. Program organizaciju obaveznih oblika usavršavanja propisuje Ministarstvo.

Član 107.

Radnici srednje škole i učeničkog doma moraju se obavezno ljekarski pregledati svake tri godine, a troškove pregleda snosi Ministarstvo.

Ako direktor ocijeni da je radniku narušeno psihičko-fizičko zdravlje u mjeri koja bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost, donijet će odluku o njegovu upućivanju na ljekarski pregled i prije isteka roka iz stava 1. ovoga člana. Radniku koji odbija izvršiti odluku o upućivanju na ljekarski pregled prestaje radni odnos.

Ako se ljekarskim nalazom utvrdi da je psihičko i fizičko zdravlje nastavnika bitno narušeno i bitno umanjena njegova sposobnost za obavljanje vaspitno-obrazovnog rada, direktor će donijeti odluku o oslobađanju nastavnika od neposrednog vaspitno-obrazovnog rada.

Srednja škola je dužna nastavnika iz stava 3. ovoga člana

rasporediti na drugo odgovarajuće radno mjesto prema njegovoj preostaloj radnoj sposobnosti. Ako nastavnik odbije raspored, prestaje mu radni odnos.

Član 108.

Nastavniku i stručnom saradniku prestaje radni odnos na kraju obrazovnog razdoblja u godini u kojoj je ispunio uvjete za prestanak radnog odnosa u skladu s odredbama Zakona o radu.

VIII. FINANSIRANJE SREDNJEG ŠKOLSTVA

Član 109.

Finansiranje srednjih škola čiji je osnivač Vlada Kantona vršit će se iz budžeta Kantona.

Sredstva za finansiranje privatnih srednjih škola s pravom javnosti osiguravaju osnivači.

Vlada Kantona može, na prijedlog Ministarstva, donijeti Odluku da sufinansira privatne srednje škole s pravom javnosti ako je to u interesu za Kanton

Član 110.

Srednjoškolske ustanove mogu sticati sredstva i prodajom usluga i roba na tržištu koja su usko vezana za djelatnost škole, iz uplate učenika, najamnina, donacija i drugih izvora u skladu sa Zakonom.

Uvjete, mjerila i način sticanja sredstava iz stava 1. ovog člana uređuje škola općim aktom, na koji saglasnost daje Ministarstvo.

IX. NADZOR NAD ZAKONITOŠĆU RADA I STRUČNI NADZOR

Član 111.

Nadzor nad provođenjem ovog Zakona obavlja Ministarstvo.

Član 112.

Stručno-pedagoški nadzor nad ustanovama i organizacijama iz člana 2. ovog Zakona obavlja Zavod za školstvo u Mostaru.

Upravni nadzor nad radom srednjih škola i drugih organizacija koje obavljaju srednjoškolsko obrazovanje obavlja prosvjetna inspekcija.

Uvjete način i postupak nadzora iz stava 1. i 2. ovog člana propisuje Ministarstvo.

IX. KAZNENE ODREDBE

Član 113.

Novčanom kaznom od 500,00 – KM do 2000,00 KM kaznit će se za prekršaj direktor škole ili druga odgovorna osoba:

1. ako srednja škola započne s radom prije nego što je ispunila uvjete za rad,
2. ako se nastava ne izvodi po nastavnom planu i programu koji je donijelo Ministarstvo
3. ako ne donese godišnji program rada,
4. ako se u školi ne koriste udžbenici koje je propisalo Ministarstvo.

O visini kazne odlučuje nadležni Općinski sud za prekršaje po prijavi prosvjetnog inspektora.

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 114.

Osobama koje su do 31. avgusta 1971. godine završile srednju školu u najmanje dvogodišnjem trajanju sa završnim ispitom, priznaje se srednja stručna sprema.

Osobama koje su stekle stručnu spremu trećeg (III), četvrtog

(IV.) i petog (V.) stepena stručne sprema prema ranijim propisima, priznaje se srednja stručna sprema.

Osobama koje su stekle stručnu spremlu prvog (I.) i drugog (II.) stepena stručne spremla prema ranijim propisima, priznaje se niža stručna spremla.

Osobama koje su do 31. avgusta 1992. stekle svjedodžbe ili druge isprave srednjeg obrazovanja, uključujući vojne i vjerske škole, na području republika bivše Jugoslavije, priznaje se stručna spremla u skladu s kriterijima iz stava 1., 2. i 3. ovog člana.

Član 115.

Vlada Kantona preuzima prava i obaveze osnivača prema postojećim srednjim školama osnovanim po ranijim propisima na prostoru Kantona.

Član 116.

U roku od šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona izvršit će se imenovanje članova školskog odbora u svim javnim srednjoškolskim ustanovama u skladu s članom 61. ovog Zakona.

Ministarstvo je dužno u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona s njim uskladiti sve pravilnike i druge provedbene propise.

Direktorima izabranim prema ranijim propisima mandat traje do izbora direktora u skladu s članom 64. ovog Zakona.

Član 117.

Postojeće srednje škole dužne su uskladiti svoju organizaciju, djelatnost i opće akte s odredbama ovog Zakona najkasnije šest (6) mjeseci nakon njegova donošenja.

Član 118.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona, prestaje važiti Zakon o srednjem školstvu («Narodne novine Kantona 10», broj: 3/98).

Član 119.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u službenom glasilu Kantona, a odredbe koje se odnose na učenike primjenjivat će se od početka školske 2004./2005.godine.